

22/09/2025

Σχόλια του Green Tank επί της ΕΠΜ για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου

Με το παρόν το Green Tank καταθέτει σχόλια στη [δημόσια διαβούλευση](#) επί της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ).

Τα σχόλια του Green Tank οργανώνονται στις εξής ενότητες:

- I. Επί του ευρύτερου σχεδιασμού των προστατευόμενων περιοχών
- II. Επί της περιοχής μελέτης
- III. Επί της περιοχής μελέτης και της σύνδεσης της παρούσας ΕΠΜ με ήδη θεσμοθετημένες εθνικά προστατευόμενες περιοχές και τις ήδη ολοκληρωμένες ΕΠΜ (5α, 5β, 7α, 10β)
- IV. Επί των προβλέψεων για τον οικότοπο προτεραιότητας 1120* (*Posidonia oceanica*)
- V. Επί των μέτρων διαχείρισης
- VI. Επί των προβλέψεων για την προστασία του φυσητήρα, την αντιμετώπιση της απειλής των συγκρούσεων πλοίων και φυσητήρων και του έργου SAvE Whales

I. Σχόλια επί του ευρύτερου σχεδιασμού των προστατευόμενων περιοχών:

Το Green Tank θεωρεί εξαιρετικά θετική την προώθηση της ΕΠΜ για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου, όπως και της ΕΠΜ για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1 - Νότιες Κυκλάδες καθώς με αυτόν τον τρόπο ξεκινά η υλοποίηση της δέσμευσης της χώρας για χαρακτηρισμό νέων Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών προς επίτευξη του στόχου 30X#30, που έχει ήδη θεσμοθετηθεί ως δεσμευτικός εθνικός στόχος (άρθρ. 174, ν. 5037/2023) και της συγκεκριμένη δέσμευσης για δύο νέα Εθνικά Θαλάσσια Πάρκα που ανακοίνωσε η Ελλάδα στο 9^ο Our Ocean Conference (https://www.ourocean2024.gov.gr/wp-content/uploads/2024/04/A5_OOC-9_PROPOSED-COMMITMENTS_12.4.pdf). Κρίνουμε ιδιαίτερα σημαντικό ότι οι δύο μελέτες ολοκληρώθηκαν και τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Ωστόσο, η εκπλήρωση των δεσμεύσεων θα γίνει μόνο με την οριστική θεσμοθέτηση των δύο νέων Εθνικών Πάρκων, η οποία θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί μόνο αν επιλυθούν σημαντικά νομικά κωλύματα που αφορούν στις ρυθμίσεις και επιτρεπόμενες χρήσεις γης ανά ζώνης προστασίας, όπως αυτές σήμερα προβλέπονται στο ΠΔ 51/2018 μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 44, παρ. 18 του ν. 4685/2020. Το άρθρο προκαθορίζει χρήσεις γης/θάλασσας ανά ζώνη προστασίας, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής που μπορεί να απαιτούν την ένταξη άλλων χρήσεων και δραστηριοτήτων από εκείνες που περιλαμβάνει ο κατάλογος ανά ζώνη προστασίας. Στην παρούσα μελέτη αφιερώνεται μία ενότητα (Ενότητα 4.3.4.3 σελ.902-904) στην οποία διαπιστώνονται δυσκολίες στην εφαρμογή των σχετικών προβλέψεων και παραδοχές που κάνει η ΕΠΜ για να τις υπερβεί. Το ίδιο ισχύει και σε όλες τις ΕΠΜ που έχουν τεθεί σε διαβούλευση από το

2021, στις οποίες προτείνονται χρήσεις «κατ' εξαίρεση» ή/και «κατά παρέκκλιση». Μία τέτοια προσέγγιση δεν μπορεί να είναι συμβατή με έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό ενός εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, που θα καλύψει πλέον του 30% της χερσαίας και θαλάσσιας έκτασης της χώρας. Δεν είναι εξάλλου τυχαίο ότι από τις 22 ΕΠΜ που έχουν τεθεί σε διαβούλευση, μόνο 8,5 έχουν εγκριθεί και μόνο το Προεδρικό Διάταγμα της Γυάρου έχει προωθηθεί προς υιοθέτηση.

Προς επίλυση αυτού του ζητήματος, προτείνουμε, τη βελτίωση των σχετικών προβλέψεων του ν. 4685/2020 ώστε να διευκολυνθεί η ολοκλήρωση της θεσμικής θωράκισης των προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Συγκεκριμένα,

- **προτείνουμε την αναθεώρηση της παρ. 18 του άρθ. 44 του 4685/2020** ώστε οι χρήσεις να μην προκαθορίζονται ανά ζώνη προστασίας, αλλά να μπορούν να επιλεγούν από τον πλήρη κατάλογο του π.δ. 59/2018, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εκάστοτε προστατευόμενης περιοχής, τον σκοπό της κάθε κατηγορίας προστατευόμενων περιοχών και ζωνών καθώς και τους στόχους προστασίας και διαχείρισης που τίθενται.
- Για την επιλογή των χρήσεων ανά ζώνη, **προτείνουμε επίσης στους ορισμούς των κατηγοριών των προστατευόμενων περιοχών και της κάθε ζώνης προστασίας (άρθ. 46 του ν. 4685 που τροποποιεί το άρθρο 19 του ν. 1650/1986) να προστεθούν κριτήρια** που θα αποτελούν φίλτρα για τις χρήσεις που δύνανται να επιτρέπονται, να ρυθμίζονται ή να απαγορεύονται σε κάθε μία και θα είναι σύμφωνα με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα¹ για τον σχεδιασμό προστατευόμενων περιοχών.

Προς αυτή την κατεύθυνση το Green Tank έχει καταθέσει σχετικές προτάσεις², ενώ η Επιτροπή Φύση 2000 έχει δηλώσει την πρόθεσή της³ να συνδράμει για την επιτάχυνση της θωράκισης των προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Σημειώνουμε ότι η ΕΠΜ του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου ήδη εφαρμόζει ορισμένα από τα εν λόγω κριτήρια για τη ζωνοποίηση και την επιλογή των επιτρεπόμενων χρήσεων στην οποία καταλήγει.

Η διαβούλευση επί των ΕΠΜ για τα δύο νέα Εθνικά Θαλάσσια Πάρκα, πρέπει να αποτελέσει αφορμή για να προωθηθούν οι παραπάνω απαραίτητες για τη θεσμοθέτηση των δύο πάρκων βελτιώσεις στο ισχύον νομικό πλαίσιο και να ολοκληρωθεί η θεσμοθέτηση όλων των υπό-σχεδιασμό προστατευόμενων περιοχών της χώρας, που υλοποιείται παράλληλα. Η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου είναι μια επιτακτική, πέντε (5) χρόνια μετά τη

¹ Κατευθυντήριες γραμμές από την IUCN σχετικά με τον σχεδιασμό των προστατευόμενων περιοχών και ειδικά των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών: Dudley, N. (ed.) (2008) Guidelines for Applying Protected Area Management Categories. IUCN, Gland, Switzerland: <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf>, Day, J., Dudley, N., Hockings, M., et al (eds.) (2019). Guidelines for applying the IUCN protected area management categories to marine protected areas. 2nd edition. IUCN, Gland. Switzerland: <https://portals.iucn.org/library/node/48887>, Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2022) Commission Staff Working document. Criteria and guidance for protected areas designations. SWD(2022) 23 final.

² The Green Tank. (2020) Σχόλια για το νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας», 19.3.2020: https://thegreentank.gr/2020/03/19/eksyghronismos_nomothesias/, The Green Tank. (2023) Ρυθμίσεις για την ενέργεια και διατάξεις για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σε νέο σ/ν του ΥΠΕΝ - Αναγκαίες οι τροποποιήσεις, 28.02.2023: <https://thegreentank.gr/2023/02/28/rythmiseis-gia-tin-energeia-kai-diatakseis-gia-tin-prostasia-tou-fysikou-perivallontos-ypen/>.

³ Επιτροπή Φύση 2000. (2024) Πρακτικό 1^{ης} συνεδρίασης: https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/2025/03/EF1_Praktika_EF2000_1_Synedriasi_20241112.pdf.

μεταρρύθμιση του 2020 και έχοντας, με τη δημοσίευση των περισσότερων ΕΠΜ, εντοπίσει τα προβλήματα. Η βελτίωση αυτή θα αποτελέσει σημαντική παρακαταθήκη για τη δεύτερη πενταετία λειτουργίας του ΟΦΥΠΕΚΑ, κατά την οποία η αποτελεσματική διαχείριση θεσμικά κατοχυρωμένων προστατευόμενων περιοχών σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα

II. Επί της περιοχής μελέτης

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου καλύπτει μία μεγάλη έκταση του Ιονίου Πελάγους κατά μήκος της Ελληνικής Τάφρου, την εξαιρετική οικολογική σημασία της οποίας η ΕΠΜ αναγνωρίζει πολλάκις. Ιδιαίτερα σημαντικό θεωρούμε ότι η προστασία των κητωδών που «*χρησιμοποιούν την Ελληνική Τάφρο ως κύρια περιοχή διαβίωσης τους*», αναγνωρίζεται ως κύριος στόχος του νέου Εθνικού Πάρκου. Μάλιστα στη μελέτη αναφέρεται ότι η Ελληνική Τάφρος έχει αναγνωριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Θαλάσσια Θηλαστικά (Important Marine Mammal Area - IMMA) σε παγκόσμιο επίπεδο, Περιοχή Ειδικής Σημασίας για τα Κητώδη (Areas of Special Importance for Cetaceans) από την ACCOBAMS. Εξάλλου, το μεγαλύτερο μέρος της κατανομής των φυσητήρων, που αποτελεί είδος στόχο για το συγκεκριμένο Εθνικό Πάρκο, συμπίπτει τόσο με τη διεθνώς αναγνωρισμένη IMMA, όπως πολλάκις αναφέρει και η ίδια μελέτη όσο και με τις καταγραφές φυσητήρων. Επιπλέον, το προτεινόμενο Εθνικό Πάρκο εντάσσει εκτάσεις σημαντικές για άλλα είδη όπως η θαλάσσια χελώνα και η μεσογειακή φώκια, ενσωματώνοντας δε και τις δύο θεσμοθετημένες προστατευόμενες περιοχές που έχουν ήδη θεσπιστεί για την προστασία τους.

Με αυτό το δεδομένο, θεωρούμε προβληματικό ότι από την περιοχή μελέτης και τελικά από το προτεινόμενο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου εξαιρούνται σημαντικά τμήματα της Ελληνικής Τάφρου που έχουν αναγνωριστεί ως IMMA (Εικόνες 1.2.1-2 και 1.2.1-4) και αποκόπτονται τη σύνδεση ειδικά με τις εκτάσεις δυτικά της Περιοχής Προστασίας της Φύσης του Κυπαρισσιακού Κόλπου. Τα τμήματα που εξαιρούνται εντάσσονται σε δύο κατηγορίες: 1) εκτάσεις που συμπίπτουν με τις περιοχές (οικόπεδα) παραχώρησης έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων και 2) εκτάσεις δυτικά των ορίων του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου που έχει αναγνωριστεί ως IMMA αλλά εμπίπτουν εντός της πρόσφατα ανακηρυχθείσας Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Ελλάδας. Για τις εξαιρέσεις αυτές σημειώνουμε τα εξής:

- **Εξαίρεση οικοπέδων (οικόπεδα) παραχώρησης έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων:** Η έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων αποτελούν μία εκ των πιο σημαντικών απειλών για τα είδη και τους τύπους οικοτόπους που επιδιώκει να προστατεύσει το προτεινόμενο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου, όπως αναφέρει και αναγνωρίζει σε πολλά σημεία η ίδια μελέτη. Παρόλο που τα οικόπεδα παραχώρησης έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων σωστά εξαιρούνται από τα όρια της περιοχής μελέτης και του προτεινόμενου Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου ως μη συμβατή δραστηριότητα, η εξαίρεση δεν περιορίζει τις δυνητικές επιπτώσεις από τις συγκεκριμένες χρήσεις, γεγονός που αναγνωρίζει και η ίδια η μελέτη. Ως αποτέλεσμα, η εξαίρεση αποδυναμώνει την προσπάθεια επίτευξης των στόχων του προτεινόμενου Εθνικού Πάρκου καθώς εξαιρεί σημαντικά τμήματα του ζωτικού ενδιαφέροντος των

ειδών στόχου καθώς και την κατά τα λοιπά επιτυχημένη προσπάθεια του Εθνικού Πάρκου για συνοχή και συνδεσιμότητα σημαντικών οικολογικών περιοχών.

Η θεσμοθέτηση του νέου Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου αποτελεί μία εξαιρετική ευκαιρία για αναθεώρηση της στρατηγικής της χώρας για προώθηση της έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, και την αντικατάστασή της με μία πιο ολοκληρωμένη στρατηγική προστασίας της θαλάσσιας ζωής με την ένταξη του συνόλου των σημαντικών οικολογικών εκτάσεων της Ελληνικής Τάφρου, στα όρια της ΙΜΜΑ, στο νέο Εθνικό Πάρκο. Μία τέτοια ενέργεια θα καταστήσει τη χώρα πραγματικά πρωτοπόρα στην προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και την πορεία επίτευξης της κλιματικής ουδετερότητας.

Εάν οι ισχύουσες συμβάσεις παραχώρησης δεν επιτρέπουν προς το παρόν την ένταξη των εκτάσεων αυτών εντός του προτεινόμενου Εθνικού Πάρκου, τότε θα πρέπει η επέκταση να εξεταστεί πριν την ανανέωση οποιασδήποτε σύμβασης ή τη σύναψη νέας. Στο ενδιάμεσο διάστημα η πρόβλεψη θέσπισης Περιφερειακής Ζώνης που καλύπτει μέρος των οικοπέδων έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων και των σχετικών ρυθμίσεων εντός αυτής, αποτελεί ένα θετικό αλλά ανεπαρκές μέτρο μετριασμό των δυνητικών επιπτώσεων. Γι' αυτό προτείνουμε την επέκταση της Περιφερειακής Ζώνης, με τις ρυθμίσεις και τα μέτρα που προβλέπονται σε αυτές, ώστε να καλυφθεί το σύνολο της έκτασης της ΙΜΜΑ.

- **Εξαίρεση εκτάσεων που εμπίπτουν στην ΑΟΖ:** Τα όρια της ΙΜΜΑ εκτείνονται και πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη (χωρικά ύδατα) και εντός της πρόσφατα ανακηρυχθείσας ΑΟΖ. Καθώς, το προτεινόμενο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου εντάσσει, σε προστατευόμενη περιοχή θαλάσσιες εκτάσεις που βρίσκονται εντός της πρόσφατα ανακηρυχθείσας Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) της Ελλάδας, για πρώτη φορά στην ιστορία της περιβαλλοντικής προστασίας της χώρας, **προτείνουμε να εξεταστεί το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου να καλύψει όχι μόνο το μέρος της ΙΜΜΑ που συμπίπτει με την αιγιαλίτιδα ζώνη / εθνικά χωρικά ύδατα / αλλά το σύνολό της, δηλαδή και εντός της ΑΟΖ, καθιστώντας τη χώρα πρωτοπόρα και συνεπή με τις διεθνείς εξελίξεις και διασφαλίζοντας στο μέγιστο βαθμό, με βάση διαθέσιμη γνώση, την επιβίωση των ευάλωτων και μοναδικών κητωδών για την προστασία των οποίων το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου θεσπίζεται κατά κύριο λόγο.**

Σχετικά με την παραπάνω πρόταση επέκτασης της περιοχής μελέτης της ΕΠΜ και κατ' επέκταση σημειώνουμε ότι με τις ερευνητικές δράσεις του, το έργο LIFE MareNatura (<https://www.lifemarenatura.eu>), στο οποίο το Green Tank είναι εξωτερικός συνεργάτης, αποσκοπεί στον εντοπισμό νέων σημαντικών θαλάσσιων εκτάσεων της χώρας που μπορούν να οδηγήσουν στην επέκταση υφιστάμενων ή την αναγνώριση νέων προστατευόμενων περιοχών. Με αυτό τον τρόπο θα συμβάλει στην υλοποίηση της πρόσφατης δέσμευσης του Πρωθυπουργού στη Νίκαια ότι τα δύο νέα θαλάσσια πάρκα, των οποίων οι ΕΠΜ τίθενται σε διαβούλευση, «θα ακολουθήσουν και άλλα» (Ιούνιος 2025 <https://www.primeminister.gr/2025/06/09/36404>)

Ειδικότερα, όσον αφορά το προτεινόμενο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου, τα στοιχεία που συγκεντρώνει το έργο Life MareNatura, μπορούν να αξιοποιηθούν στον εμπλουτισμό της

τεκμηρίωσης της αξίας της περιοχής μελέτης αλλά και της διεύρυνσης της έκτασης της και τελικά του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου και συμπερίληψης σε αυτό των εκτάσεων που αυτή τη στιγμή έχουν εξαιρεθεί τόσο εντός της αιγιαλίτιδας ζώνης (χωρικά ύδατα) όσο και εντός της πρόσφατα ανακηρυχθείσας Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) της χώρας.

III. Επί της περιοχής μελέτης και της σύνδεσης της παρούσας ΕΠΜ με ήδη θεσμοθετημένες εθνικά προστατευόμενες περιοχές και τις ήδη ολοκληρωμένες ΕΠΜ (5α, 5β, 7α, 10β)

Η ΕΠΜ λαμβάνει υπόψη, διευρύνει την έκταση, κυρίως στον θαλάσσιο χώρο, και συμπληρώνει τις προβλέψεις των δύο θεσμοθετημένων προστατευόμενων ων περιοχών του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου και της Περιοχής Προστασίας της Φύσης Κυπαρισσιακού Κόλπου και των περιοχών που καλύπτουν οι ΕΠΜ (5α, 5β, 7α, 10β). Με αυτόν τον τρόπο η νέα θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή καθίσταται πιο συνεκτική από τις προστατευόμενες «νησίδες» θαλάσσιων εκτάσεων που είχαν προβλεφθεί από τις προηγούμενες ΕΠΜ, καλύπτει καλύτερα το ζωτικό ενδιαίτημα των προστατευόμενων ειδών και παρέχει την απαραίτητη συνδεσιμότητα μεταξύ σημαντικών θαλάσσιων εκτάσεων. Επιπλέον, πετυχαίνει τη συνδεσιμότητα των επιμέρους περιοχών. Ωστόσο, δεν είναι σαφές ακριβώς πώς θα επιτευχθεί η εναρμόνιση των προβλέψεων, και αν τυχόν θα δημιουργηθούν αλληλεπικαλύψεις ή /και αντικρουόμενες προβλέψεις. Δεν είναι επίσης σαφές, ειδικά για τις δύο υφιστάμενες εθνικά προστατευόμενες περιοχές, αν με αυτόν τον τρόπο θα επιτευχθεί πιο αποτελεσματική διαχείριση, συμβάλλοντας στον να κλείσουν οι εκκρεμότητες και οι ανοιχτές υποθέσεις για τις δύο αυτές περιοχές. Ακόμη, δεν διευκρινίζεται πώς θα οργανωθεί εντός του ΟΦΥΠΕΚΑ η διοίκηση και διακυβέρνηση του νέου Εθνικού Πάρκου, δηλαδή αν θα διατηρηθούν υφιστάμενες (οικείες) Μονάδες Διαχείρισης ή αν αυτές θα συγχωνευτούν σε μία νέα με περισσότερα παραρτήματα.

Είναι, συνεπώς, απαραίτητο κατά το επόμενο στάδιο προς τη θεσμική θωράκιση των περιοχών και όταν τεθεί το σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος προς διαβούλευση, οι εναρμονισμένες προβλέψεις, όπως θα εμπλουτιστούν σχετικά με τη διακυβέρνηση του νέου Εθνικού Πάρκου, και η σχετική τους τεκμηρίωση (τελική ΕΠΜ) να διατεθούν ως μέρος της δημόσιας διαβούλευσης.

Ακόμη, προτείνουμε να εξεταστεί η δυνατότητα διατήρησης διακριτικών στοιχείων της ταυτότητας των δύο υφιστάμενων εθνικά προστατευόμενων περιοχών και ειδικά του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, καθώς μέσα στα χρόνια έχουν δημιουργήσει μία δική τους ταυτότητα που είναι αναγνωρίσιμη.

IV. Σχόλια επί των προβλέψεων για τον οικότοπο προτεραιότητας 1120* (*Posidonia oceanica*):

1. **Θεσμική κάλυψη δράσεων αποκατάστασης:** Είναι θετικό ότι πέρα από την προστασία η ΕΠΜ και το σχέδιο διαχείρισης προβλέπουν και την αποκατάσταση τύπων οικότοπων και προτείνει συγκεκριμένα μέτρα, π.χ. για τα λιβάδια Ποσειδωνίας, διευκολύνοντας την εφαρμογή του Κανονισμού της ΕΕ για την Αποκατάσταση της Φύσης (ΕΕ 2024/1991)

και υλοποίηση του εθνικού δεσμευτικού στόχου για αποκατάσταση (άρθ. 174, ν. 5037/2023) και ότι προβλέπει μέτρα αποκατάστασης. Οι περιοχές όμως που προβλέπεται να πραγματοποιηθούν οι πιλοτικές δράσεις αποκατάστασης δεν επισημαίνονται και είναι σημαντικό να εξακριβωθεί αν πρόκειται για περιοχές που εμπίπτουν εντός του δικτύου Natura 2000 καθώς δύναται να δημιουργηθεί νομικό κώλυμα, τουλάχιστον μέχρι την ολοκλήρωση του Εθνικού Σχεδίου Αποκατάστασης, καθώς ο ν. 5037/2023 (προβλέπει την αποκατάσταση θαλάσσιων οικοσυστημάτων μόνο εντός των περιοχών του δικτύου Natura 2000» (Άρθρο 175).

2. **Χρόνος και κόστος πιλοτικών δράσεων αποκατάστασης λιβαδιών Ποσειδωνίας:** Στα Διαχειριστικά μέτρα για την Ποσειδωνία (No.46) με κωδικό ΝΜΙΟΝΙΟΜF0201 υπάρχει ειδική πρόβλεψη για αποκατάσταση λιβαδιών Ποσειδωνίας σε τουλάχιστον 3 πιλοτικές περιοχές όπου υπάρχει υποβάθμιση λόγω αγκυροβόλησης και συστηματική παρακολούθηση για 1-2 χρόνια (σελ. 1383). Το εν λόγω μέτρο έχει κοστολογηθεί (190.000) και θεωρείται υψηλής προτεραιότητας.

Προτείνουμε στον στόχο της αποκατάστασης να προστεθεί και η ενίσχυση της δέσμευσης μπλε άνθρακα, αξιοποιώντας την εμπειρία έργων όπως το Interreg EURO-Med ARTEMIS (<https://artemis.interreg-euro-med.eu/>) με αντικείμενο την αποκατάσταση των λιβαδιών Ποσειδωνίας που υλοποιείται υπό τον συντονισμό του Plan Bleu, με τη συμμετοχή από την Ελλάδα του ΕΛΚΕΘΕ, του Green Tank και συνεργαζόμενων εταιρών τον ΟΦΥΠΕΚΑ και την Περιφέρεια Κρήτης.

Σε ότι αφορά τα έργα αποκατάστασης που προτείνονται να λάβουν χώρα αρχικά σε πιλοτικό επίπεδο από την ΕΠΜ, σημειώνεται ως χρόνος παρακολούθησης τα 1-2 χρόνια. Με βάση τη βιβλιογραφία⁴ ο χρόνος ευόδωσης για τη συγκεκριμένη δράση πρέπει να είναι μεγαλύτερος, με δεδομένη την αργή ανάπτυξη του φυτού. Προτείνεται η παρακολούθηση να επεκταθεί σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες επιστημονικές κατευθύνσεις σε τουλάχιστον 5 χρόνια, με δυνατότητα επέκτασής της (ως 10 χρόνια) ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της έκτασης προς αποκατάσταση.^{5,6} Επιπλέον, το κόστος που προβλέπεται για τις δράσεις αποκατάστασης ενδέχεται να είναι χαμηλό σε σχέση με τις εκτιμήσεις που υπάρχουν⁷, με αποτέλεσμα να υπάρχουν στο μέλλον λανθασμένες εκτιμήσεις και περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι για τις παρεμβάσεις προς υλοποίηση.

⁴ Marbà, N., Díaz-Almela, E., Duarte, C.M. (2014) Mediterranean seagrass (*Posidonia oceanica*) loss between 1842 and 2009, *Biological Conservation*, Vol. 176, pp. 183-190, <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2014.05.024>

⁵ De Luca, M., Piazzì, L., Guala, I., Cinti, M. F., Marras, P., Pansini, A., Pinna, F., Puccini, A., Santonastaso, A., Stelletti, M., Stipcich, P., & Pascucci, V. (2025). Restoration of *Posidonia oceanica* Meadow Using Cuttings from an Area Impacted by Harbor Extension Project. *Journal of Marine Science and Engineering*, 13(1), 3. <https://doi.org/10.3390/jmse13010003>

⁶ Pergent-Martini, C., André, S., Castejon, I., Deter, J., Frau, F., Gerakaris, V., Mancini, G., Molenaar, H., Montefalcone, M., Oprandi, A., Pergent, G., Poursanidis, D., Royo, L., Terrados, J., Tomasello, A., Ventura, D., & Villers, F. (2024). *Guidelines for the Active Restoration of Posidonia oceanica*. Cooperation agreement Mediterranean Posidonia Network (MPN), French Biodiversity Agency (OFB) & University of Corsica Pasquale Paoli (UCPP). Report No. OFB-22-1310: 29 pages + 32 pages of appendices. DOI: <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.26679.84644>

⁷ Vassallo, P., Paoli, C., Rovere, A., Montefalcone, M., Morri, C., Bianchi, C.N. (2013) The value of the seagrass *Posidonia oceanica*: A natural capital assessment, *Marine Pollution Bulletin*, Vol. 75, Issues 1-2, pp.157-167, <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2013.07.044>

3. **Ποσειδωνία και Ιχθυοκαλλιέργειες:** στην περιοχή που οριοθετείται το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου υπάρχουν μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, οι οποίες έχουν δυσμενείς επιπτώσεις σε λιβάδια Ποσειδωνίας⁸. Ορθά υπάρχει σύσταση να χωρομετρούνται οι κλωβοί σε απόσταση τουλάχιστον 400 μέτρων από τα λιβάδια (σελ.1117). Ωστόσο, με βάση τις επιστημονικά τεκμηριωμένες δυσμενείς επιπτώσεις των ιχθυοκαλλιεργειών προτείνεται το μέτρο των 400 μέτρων ελάχιστης απόστασης να μην αποτελεί απλά σύσταση αλλά προϋπόθεση για τη χωροθέτηση μονάδων⁹, η οποία απόσταση δύναται να αυξηθεί ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της έκτασης χωροθέτησης της εκάστοτε μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας. Η ανάγκη για την ενσωμάτωση αυτής της πρακτικής τεκμηριώνεται και από τα πλέον πρόσφατα δεδομένα που προκύπτουν από την Αξιολόγηση της Περιβαλλοντικής Κατάστασης των Θαλάσσιων Υδάτων που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από το ΥΠΕΝ στις 17/09/2025. Σύμφωνα με αυτήν (σελ.204-205), αν και το είδος *Posidonia oceanica* βρίσκεται σε Καλή Περιβαλλοντική Κατάσταση (ΚΠΚ) στο 83% των περιοχών όπου βρίσκεται το δίκτυο σταθμών παρακολούθησης για το Ιόνιο, σε τρεις (3) περιοχές η κατάσταση κρίνεται ως μη-ΚΠΚ (Αργοστόλι, Κερκυραϊκή Εχινάδες). Μάλιστα στις περιοχές κόλπος Αργοστολίου και Εχινάδες ως βασική αιτία υποβάθμισης αναφέρεται η επίδραση από μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας.
4. **Χαρτογράφηση και παρακολούθηση:** Στη μελέτη ορθά επισημαίνεται συστηματικά η ελλιπής χαρτογράφηση των λιβαδιών Ποσειδωνίας και τα ανεπαρκή δεδομένα. Όμως, δεν προτείνεται ως μέτρο η συστηματική χαρτογράφηση των λιβαδιών Ποσειδωνίας στο σύνολο της περιοχής του Εθνικού Πάρκου. Ως εκ τούτου, **προτείνεται η υιοθέτηση του μέτρου της χαρτογράφησης και παρακολούθησης των λιβαδιών Ποσειδωνίας με συνδυασμό τεχνολογικών μεθόδων** (δορυφορική αποτύπωση, sonar, ROVs/AUVs, κατάδυση).
5. **Πηγές χρηματοδότησης:** Είναι σημαντικό πως δεν προβλέπονται, σε κανένα σημείο της πρότασης, πηγές χρηματοδότησης για τα διαχειριστικά μέτρα πέραν της εθνικής (Πράσινο Ταμείο κτλ). Η χρηματοδότηση του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου συνολικά, αλλά και για την αποκατάσταση συγκεκριμένων τύπων οικοτόπων ή ειδών, με καινοτόμα εργαλεία πρέπει να συμπεριληφθεί ως διαθέσιμη επιλογή. Για παράδειγμα, το έργο Interreg EURO-Med ARTEMIS θα προτείνει **εναλλακτικά χρηματοδοτικά εργαλεία** (όπως οι Πληρωμές για Οικοσυστημικές Υπηρεσίες (Payment for Ecosystem Services, PES, οι πιστώσεις για τη φύση, κοκ), ιδίως για την αποκατάσταση των λιβαδιών Ποσειδωνίας, τα οποία θα τεθούν στη διάθεση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, του ΟΦΥΠΕΚΑ και συναρμόδιων υπηρεσιών ώστε η Ελλάδα και η συγκεκριμένη περιοχή να μπορέσει να αξιοποιήσει τις πρόσθετες εναλλακτικές που θα προκύψουν.

⁸ Delgado O., Ruiz J.M., Pérez M., Romero J., Ballesteros E. (1999). Effects of fish farming on seagrass (*Posidonia oceanica*) in a Mediterranean bay: seagrass decline after organic loading cessation. *Oceanologica Acta*, 22, pp. 109-117, [https://doi.org/10.1016/S0399-1784\(99\)80037-1](https://doi.org/10.1016/S0399-1784(99)80037-1)

⁹ Holmer, M., Argyrou, M., Dalsgaard, T., Danovaro, P., Diaz-Almela, E., Duarte, C.M., Frederiksen, M., Grau, A., Karakassis, I., Marbà, N., Mirto, S., Pérez, M., Pusceddu, A., Tsapakis, M. (2008) Effects of fish farm waste on *Posidonia oceanica* meadows: Synthesis and provision of monitoring and management tools, *Marine Pollution Bulletin*, 56 (9), pp.1618-1629, <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2008.05.020>

6. **Προστασία λιβαδιών αλλά και θημώνων Ποσειδωνίας:** Το προτεινόμενο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο εντάσσει και προβλέπει την προστασία κάποιων παράκτιων περιοχών και παραλιών ιδιαίτερης σημασίας. Σε αυτές δεν υπάρχει αναφορά στους θημώνες Ποσειδωνίας (banquettes) που σχηματίζονται στη ζώνη του αιγιαλού κι έχουν μεγάλη οικολογική σημασία¹⁰. Προτείνεται να υπάρχουν μέτρα που αφορούν ειδικά στη διαχείριση των θημώνων Ποσειδωνίας, όπως η ρητή αναφορά στην απαγόρευση απομάκρυνσης των θημώνων, οι προδιαγραφές απομάκρυνσης αν κι εφόσον αυτή είναι απολύτως αναγκαία (αποφυγή απομάκρυνσης άμμου και χρήση ήπιων εργαλείων) ή η εποχιακή διαχείρισή τους με σκοπό την επιστροφή τους στις παραλίες από τις οποίες έχουν συλλεγεί¹¹. Σημαντικό επίσης είναι να προστεθεί και η πρόβλεψη καθαρισμού των παραλιών αυτών από απορρίμματα.
7. **Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση:** Στις ενημερωτικές δράσεις που προβλέπονται δεν συμπεριλαμβάνεται η ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών και της κοινής γνώμης σχετικά με τη σημασία και την ανάγκη προστασίας των λιβαδιών Ποσειδωνίας. Η πρόταση μας είναι να συμπεριληφθεί η δράση αυτή ως μέτρο για τον εν λόγω οικότοπο προτεραιότητας. Επιπλέον, προτείνουμε ειδικές δράσεις εκπαίδευσης ναυτιλομένων, με δεδομένο ότι η αγκυροβόληση αποτελεί σημαντική απειλή για τον συγκεκριμένο τύπο οικοτόπου.

V. Επί των μέτρων διαχείρισης

Είναι σημαντικό ότι η ΕΠΜ έχει ήδη ενσωματώσει τη συμβολή του έργου LIFE MareNatura σε πολλά από τα προτεινόμενα μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης του προτεινόμενου Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου (π.χ. ΜΜΙΟΝΙΟΜΕ0105, σελ. 1271, ΜΜΙΟΝΙΟΜΙ0101, σελ. 1274, ΜΜΙΟΝΙΟΜΩ0203, σελ. 1287, ΜΜΙΟΝΙΟΜC0201, σελ. 1344, Πρόγραμμα παρακολούθησης υποβρύχιου περιβαλλοντικού θορύβου, σελ. 1496) εμπλουτίζοντας με στοιχεία και τεκμηρίωση τη διαθέσιμη γνώση και συνεισφέροντας στις δράσεις διαχείρισης και παρακολούθησης.

Με βάση τις προγραμματισμένες δράσεις του έργου, έργο προτείνουμε να προστεθεί η συνεισφορά του έργου LIFE MareNatura και σε δράσεις επόπτευσης και φύλαξης, κατάρτισης καθώς και ανάδειξης της περιοχής.

VI. Επί των προβλέψεων για την προστασία του φουσητήρα, την αντιμετώπιση της απειλής της σύγκρουσης πλοίων και φουσητήρων και του έργου SAvE Whales

Για τα σχόλια του Green Tank επί των προβλέψεων για την προστασία του φουσητήρα, που αποτελεί κύριο είδος - στόχο για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ιονίου, την αντιμετώπιση της απειλής της σύγκρουσης πλοίων και φουσητήρων, που αποτελεί την κυριότερη απειλή για την επιβίωση του φουσητήρα στην Ανατολική Μεσόγειο και του έργου SAvE Whales, που επιδιώκει τη λειτουργία ενός συμπληρωματικού συστήματος αποφυγής της σύγκρουσης

¹⁰ Dentamare, I., Capasso, L., Chianese, E., Calicchio, R., Franzese, P. P., Grande, U., Russo, G. F., & Buonocore, E. (2025). Ecological Implications of *Posidonia oceanica* Banquette Removal: Potential Loss of Natural Capital and Ecosystem Services. *Water*, 17(9), 1362. <https://doi.org/10.3390/w17091362>

¹¹ Guillén, J. M.-V. (2014). *Guida di buone prassi per la gestione, rimozione e trattamento delle banquettes di alghe e piante marine lungo le coste. Progetto Seamatter LIFE11 ENV/ES/000600*. Ed. Istituto de Ecologia Litoral, El Campello, Ανάκτηση από https://www.ecologiaitoral.com/_movil/files/4515/6465/6752/Guia_Seamatter_ENG.pdf

Βασ. Σοφίας 50, Αθήνα 11528

T. 210 7233384

<https://thegreentank.gr>

Email: info@thegreentank.gr

πλοίων και φουσητήρων στο Στενό των Κυθήρων, όπου δεν είναι δυνατή διαφοροποίηση των διαδρομών πλεύσης, δείτε την κοινή υποβολή με το Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών Πέλαγος και τη διεθνή οργάνωση OceanCare.